

ΑΘΗΝΑΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΝ ΤΩ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ

Τὸ ξενοδοχεῖον εἶνε πλήρες. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θαμβῶν ραμφῶν τοῦ ἀεριόφωτος ἄτινα διαλύουν τὴν συσκοτάζουσαν ἤδη τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπικαθημένην τῶν παραθύρων ἀγλὴν τῆς ἐσπέρας, — βαρείας ἐσπέρας τοῦ Δεκεμβρίου, — οἱ ὑπέρταται τρέχουν ἀνά μέσον τῶν καθισμάτων, διαγκωνίζοντες τοὺς πελάτας, ἀσχολοφανεῖς, περιζωσμένοι λευκὰς μὲν ἱσῶς ἀρχικῶς ἀλλ' ἀπροσδιόριστου νῦν ὡς ἐκ τῶν πολλαπλῶν στρωμάτων τῶν κηλίδων χρώματος ἐμπροσθέλας, μὲ ἀνασευρμένας τὰς χεῖριδας, κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας ἀχνίνοντα πινάκια καὶ κραυγάζοντες μανιβόλως. Ἐν τῷ καπνῷ τῶν σιγάρων καὶ τῶν ἀναπνοῶν, ὅστις ὑψοῦται πρὸς τὴν ὄροφὴν ὡς θολὴ νεφέλη ἀποτελοῦσα τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ ἐστιατορίου, ὡς ἐν μιᾷ ἀορίστῳ μάζῃ διακρίνονται συγκεχυμένως κεφαλαί, χεῖρες, πόδες, κορμοί, παρῳφίς φερομένη ὑπεράνω τοῦ πλήθους, φιάλη οἴνου διαβιβαζομένη μετέωρος, ράβδος ἣν ἐκκρεμαζὸν ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ πάλλει τις ἀναχωρῶν. Ἐξ μακρὰι τράπεζαι εἶνε ἐστημέναι κατὰ σειρὰν ἐκατέρωθεν τῆς εὐρείας αἰθούσης, καὶ μία — ἡ μακροτέρα πασῶν — ἐν τῷ μέσῳ, περίξ δ' αὐτῶν, στενοχωρημένοι, μόλις δυνάμενοι νὰ κινουῦνται, ἀλληλωθούμενοι, κάθηνται οἱ πυκνοὶ θαμῶνες — σπουδασταὶ ἢ ὑπάλληλοι. Πρὸς τὸν μυχὸν τῆς ἀριστερᾶς γωνίας, εἰς ἀπόστασιν τινα τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν καθισμάτων, ἀπομεμονωμένος, ὡς ὁ σηκὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐγείρεται ὁ μάγκος τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις, παχύς, ὑψηλός, εὐρύστερνος καὶ εὐρύνωτος, μὲ τράχηλον ἀχθοφόρου καὶ αὐχένα ταύρου, ἀπλόνει τὴν ὑπερμεγέθη κοιλίαν του ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ξυλίνου ὀχυρώματος καὶ ἐπιβλέπει, σοβαρὸς καὶ ἄγρυπνος, τὴν σκηνὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους του. Τοιοῦτος ὁ Ναπολέων θὰ ἐπεθεώρει δι' ἐνὸς βλέμματος πεδῖον μάχης. Περὶ αὐτὸν δὲ, ἀδιάκοπος κίνησις ἐρχομένων καὶ ἀπερχομένων. Οἱ ἄρτι ἀφικνούμενοι ἔξωθεν κατευθύνονται ἐκᾶθ' ἑκάστην νὰ τὸν χαιρετίσουν, οἱ φεύγοντες προσεγγίζουσι διὰ νὰ πληρώσουν, ὁ πτωχὸς φοιτητὴς πλησιάζει, μόνος καὶ δειλός, διὰ νὰ τῷ εἴπῃ συνεσταλμένως νὰ τὰ γράψῃ, ἄλλοι συσπειροῦνται καθ' ὁμάδας, οἱ οἰκειότεροι ἀνταλλάσσουσι ἀστεϊότητας καὶ χαριεντισμοὺς μετ' αὐτοῦ, διάλογοι συνάπτονται αἰφνιδίως:

— Μὰ τί, ἐσὺ θὰ πληρώσης;... Ἄφησε, βρε ἀδελφέ!...

— Ναί, ναί!... Ἄδικά μου καὶ τὰ δύο!...

— Μὰ ἄφησε!... Τί κάνεις τόρα!;... Δὲν ἔχει κανένα λόγον...

— Ὅχι, ὄχι!... Ἄδικά μου, κύρ Γηώργη!

Καὶ ἤχος ριπτομένων κεραμάτων, καὶ θόρυβος φωνῶν, καὶ κρότος ποτηρίων. Βήματα ἀντηχοῦσιν ἀδιακόπως ἀλλεπάλληλα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔδραι σύρονται μεθ' ὁρμῆς, γρόνθοι καταφέρονται ἐπὶ τῶν τραπεζῶν πρὸς κλῆσιν τῶν ὑπηρετῶν. Μαστίζει τὰς ὑέλους ἡ βροχή, κρίζουσιν ἐπὶ τῶν στροφιγγῶν τῶν αἰ θύραι καὶ σίζουν τοῦ ἀεριόφωτος τὰ ράμφη. Αἱ περόναι πλαταγοῦσιν ἐπὶ τῶν πινακίων καὶ παφλάζει κενούμενος ὁ ρητινίτης καὶ συγκρούονται οἱ ὀδόντες τρώγοντες. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφορήτου ταραχῆς καὶ τῆς ἀήθους συγχύσεως αἱ συνδιαλέξεις διεξάγονται θορυβωδέστατα, εἰς ἐπίτασιν τῆς ἐκκωφαινοῦσης βοῆς, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο, ἐν κραυγαῖς καὶ ἐν χειρονομίαις. Ὅλοι ὄμιλλου ταυτοχρόνως, ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς ἢ κατ' εὐρυτέρους κύκλους, μετ' ἀλληγορίας, βροντωδῶς, καργάζοντες ἀκατασχέτως ἐκάσποτε, ἐρίζοντες ἐνίοτε, μετ' ἀλλαλαγμοῦ σχεδὸν πάντοτε. Πρὸ μικροῦ μόλις ἐπερατώθη ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐρχόμενοι ἀνακοινοῦσιν ἐν λεπτομερείαις τὰ συμβάντα εἰς τοὺς μὴ παρευρεθέντας φίλους των. Ἀρχονται δὲ ἀμέσως ἐπὶ τῶν διηγήσεων τὰ σχόλια, καὶ διασταυροῦνται αἱ κρίσεις, καὶ ἀντιτίθενται αἱ πᾶν ἄλλο βεβαίως ἢ ἤρεμοι συνήθως γινῶμαι, καὶ ἐξαπολύονται ἀχαλίνωτοι αἱ σκέψεις, καὶ τὰ σχήματα διαγράφονται βιαιότερα καὶ εὐκρινέστερα ἐν τῇ ὁμίλῃ, καὶ οἱ λάρυγγες βάλλουσι δυνατωτέρους τοὺς τόνους των, καὶ αἱ γλῶσσαι τροχίζονται ἐν σπουδῇ, καὶ ἐξοιδαίνονται αἱ γνάθοι μασσῶσαι ἅμα καὶ φωνάζουσαι, κανενὸς μὴ ἀπομένουτος βαθμηδὸν ὅστις νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συζήτησιν, ἀδιάφορον ἂν γνωστοὶ ἢ ἄγνωστοι πρὸς ἀλλήλους, ἀναλόγως τῶν πεποιθήσεων καὶ τῶν ἰδεῶν του ἐκάστος, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρεμβαίνων ρίπτει, ὑπεκκαίων ἢ καθησυχάζων τὰς διαφωνίας, ἀξιωματικὴν τινα φράσιν, συμπληρωτικὴν ἢ συμπερασματικὴν, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης, καὶ μόναι, διακόπτουσαι αὐτήν, κατισχύουσι νὰ δεσπόσουν τοῦ δαιμονίου πατάγου αἰ ὀξείαι, παράχορδοι, σχεδὸν φρενίης ἐπιταγαὶ τῶν γαρσόνων ἐν τῇ συμβολικῇ τῶν ἀθηναϊκῶν ἐστιατορίων διαλέκτῳ:

— Τὸ ἐξη-δύο μία καὶ εἴκοσι!...

— Θέλω ἄλλο ἓνα ψητὸ βιδέλο!...

— Ἐνα βραστὸ κεφαλάκι τοῦ κυρίου Ἐπαμεινώνδα!...

* * *

Ἄλλ' ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταραχὴν προσετέθησαν καὶ ἄλλοι τινὲς ἤχοι. Τέσσαρες πλάνητες ἰταλοὶ, ἐξ ἐκείνων οἱ τινὲς περιέρχονται τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας παίζοντες ἐπὶ ἀχορδίστων καὶ παραφῶνων ὀργάνων τὰ αὐτὰ πάντοτε μέλη, ἤνοιξαν τὴν θύ-

ραν και ἐκάθησαν παρ' αὐτήν. Ὀλόκληρος οἰκογένεια. Γέρον λευκοπώγων, κυρτός τὸ ἀνάστημα, κύπτων ὑπὸ μέγα βιολίον. Γυνὴ ὄριμος, κατεσκληκυῖα καὶ ὠχροτάτη, κρτοῦσα δι' ἀνισχύρων βραχιόνων καὶ ἀναιμικῶν χειρῶν ἔμπροσθεν τῶν γονάτων τῆς ἄρπας. Νεαρὰ κόρη, μὲ ἴχνη καλλονῆς ἀλλὰ καὶ περισσότερα κακοπαθείας ἐπὶ τοῦ προσώπου, πλήττουσα ἀμελῶς τρίγωνον. Καὶ τελευταῖος, μεῖραξ δεκαοκταετῆς περίπου, φέρων ἐφ' ὄλου τοῦ τοῦ ἀτόμου τὴν σφραγίδα τῆς ὀκνηρίας καὶ τῆς ἀναιδείας, φυσῶν πλαγίαυλον. Παρειαὶ στραγγισμέναι καὶ ἐρρυτιδωμέναι, ὀδόντες κίτρινοι, χεῖλη πελιδνά, ὄμματα κεχωσμένα ἐντὸς τῶν κογχῶν ἱμάτια ἐσχισμένα, πῖλοι ἐφθαρμένοι. ὑποδήματα τετροημένα· κόμαι ἀκτένιστοι, κοιλίαι ἐπίπεδοι, στήθη ἄσαρκα καὶ πίπτοντα· θέα μαρτυροῦσα ὀλόκληρον ὑπαρξίν πενίας καὶ δυστυχίας. Νὰ τοὺς βλέπης οὕτως ἐκεῖ συνεσπειρωμένους παρὰ τὴν θύραν ἀόριστόν τι συναίσθημα ὅλο καταλαμβάνει ἀηθρίας ἄμα καὶ οἴκτου πρὸς τὸν ἀνθρώπινον γένος οὕτως ἀντίτυπα εἶνε. Πόσον ὀδυνηρῶς διατίθεται ἐκ τῆς ὄψεώς των ὁ ὀφθαλμὸς καὶ πόσον ἄχθεται τὸ οὖς ἀκροώμενον! Μὲ τὰ δάκτυλα τρέμοντα ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἤρχισαν ἀνακρούοντες. Καὶ τὸ τεμάχιον οὕτινος πρῶτου ἐξέρχονται ἀπὸ τῶν ὀργάνων των οἱ βραδείς τόνοι εἶνε πληρέστατα ἀνάλογον πρὸς τὴν ὄλην κατάστασίν των, τετριμμένον καὶ αὐτὸ ὡς οἱ ἀγκῶνές των, ἐφθαρμένον καὶ αὐτὸ καθὼς οἱ πῖλοι των, γηράσαν ἐκ τῆς πολυκαιρίας ὡς οἱ χιτῶνές των, πένθιμον ὡς ἡ θέα των, ὡς εὐρῶτος ὁσμήν ἀναδίδον ἀλλὰ κινοῦν ἐν τούτοις παραδόξως ἐνταυτῷ πάντοτε ἀγνώστους καὶ κοιμωμένους συνήθως ἐν τῇ καρδίᾳ χορδᾶς, τὸ κλασικὸν καὶ αἰώνιον ὄλων αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῶν ἀλητῶν μέλος, ὅπερ ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴν ἀκουσθῆς δονοῦν τὸν ἀέρα γλαυκῆς ἀθηναϊκῆς πρωίας ἢ ἐσπέρας, ἀπὸ πλανήτιδος λαντέρνας ἢ φυσαρμόνικας, ἐν οἰαδῆποτε ὄρα τοῦ ἔτους, τῆς ταλαιπώρου **Τραβιάτας** ὁ ἀσθματικὸς θρηῆνος. Καὶ τὸ περιπαθὲς τῆς θηησκουσίας ἐταίρας ἄσμα ἀντηγεῖ ὑπόκωφον καὶ συρόμενον, ὡς ἐξ ἀποστάσεως, συγκεχυμένον, μὴ κατισχύον νὰ κυριαρχήσῃ τῆς ἄλλης βοῆς, ἀλλ' ὡς ἐρχόμενον περιέργως νὰ συμπληρώσῃ μόνον αὐτήν. . .

~

Καὶ ὅπως τὸ παίζον μάλιστα, νωχελῶς, νωθρῶς, ὡς ἐν παραλύσει, ἐν ἀδιαφορίᾳ, ἐπιβεβλημένον τύπον νομίζεις ἀπλῶς ἐκπληροῦντες, χάνεται σχεδὸν ἐν τῷ ὀρυμαγδῷ τῶν συνδιαλέξεων καὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἐστιατορίου... Ἡ μήτηρ μόλις ἐναλλάσσει τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῆς ἄρπας ὡς νὰ βαρύνεται ὅτι ζῆ. Ὁ νέος φυσᾶ ὡς νὰ τῷ ἔλειψεν ἡ πνοή. Καὶ ἡ κόρη, τὸ βλέμμα ἀπολωλὸς ὡς ἐν ὄνειροπολήσει, κατα-

φέρει μηχανικῶς τὸ πλήκτρον ἐπὶ τοῦ τριγώνου, ὡς νὰ μὴ ἔχη συνείδησιν τοῦ τί πράττει... Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν στρέφοντες προσβλέπουν ἀλλήλους οἰονεὶ οἰκτερόντες ἑαυτοὺς. Καταδικοὶ θὰ ἔλεγεσ ὑποβληθέντες εἰς ἀκουσίαν ἀγχαρείαν. Ἡ κόπως ζωγραφίζεται ἐπὶ τῶν μορφῶν των καὶ ἡ ἀνία ἀποτυποῦται ἐπὶ τῶν μετώπων των. Τὰ βλέμματά των φέρονται ἀπλανῆ ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ πολὺ μᾶλλον φαίνονται προσέχοντες εἰς τοὺς βλωμούς τοῦ ἄρτου, οὖς καταβροχθίζουσι λαιμάργως οἱ πελάται, ἢ εἰς τὸ ἔργον ὅπερ ἐκτελοῦν.

Ἄλλ' ὅπως, ὅπως διαφόρως παίζει ὁ γέρον.

Κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ βιολίου του, σφίγγει αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους του μετὰ δυνάμεως. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ σείεται μεθ' ὀρμῆς ὡς ἐν σπασμῷ. Τὸ κεκυρτωμένον σῶμά του τινάσσεται ἐν κωμικαῖς ἀναπάλσεσι καὶ τὸ ἡμίσβεστον βλέμμα του εἶνε διαρκῶς προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ ὄργάνου του. Μετὰ σοβαρότητος ἀστείας, μετὰ προσοχῆς ἀήθους, ἐν θρησκευτικῇ σχεδὸν θὰ ἔλεγεσ ἀφοσιώσει, προσπαθεῖ νὰ παίξῃ ὅσον τὸ δυνατόν πιστότερον, ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον. Ὡς διευθυντῆς ὀρχήστρας μεγάλου θεάτρου, ἐπιχειρεῖ θὰ ἐνόμιζες νὰ δώσῃ τὸν τόνον εἰς τὴν ὄλην συναυλίαν καὶ κατὰ διαλείμματα μεταστρεφόμενος παρατηρεῖ ἀπορῶν τοὺς λοιποὺς ὡς ν' ἀγανακτῆ διὰ τὴν ἀμέλειάν των. Τὸ στρεβλὸν βιολίον του φαίνεται ὡς συμπαγὲν ταῖς παλάμαις του καὶ τὸ θλίβει πολλάκις ἰσχυρῶς ὡς νὰ καταλαμβάνεται ὑπ' ἐξάφως στοργῆς πρὸς αὐτὸ ἢ ὡς νὰ ἤθελεν αἶφνης υποθέτει νὰ τὸ θραύσῃ διότι τὸν προδίδει. Ἐγῶ οἱ ἄλλοι κᾶθηνται, αὐτὸς μένει ὄρθιος. Καί, κάτισχυος, ὑψηλός, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θαμβῶν ραμφῶν τοῦ ἀεριοφωτος, μὲ τὰ κύματα τῆς λευκῆς γενειάδος του προσψάουοντα τὰς χορδᾶς, ἔχει σχεδὸν κᾶτι τι τὸ φασματώδες. Ἄλλοτε ἐπισύρει βιαίως τὸ τόξον του, ὀργίλος, ὡς ἐπιθυμῶν νὰ ἐξαγάγῃ ἀπ' αὐτῶν τόνους οὖς δὲν ἔχουν. Ἄλλοτε ἄγει καὶ φέρει αὐτὸ βραδέως, μαλακῶς, μόλις ἐφαπτόμενον, ὡς νὰ φοβῆται μὴ τὰς βλάψῃ. Καὶ ἐνῶ ὁ πλαγίαυλος μόλις ἀκουεταὶ ὡς ἐκπνέων στόνος, καὶ ἐνῶ ἡ ἄρπα μόλις πάλλεται τὸν αὐτὸν πάντοτε ἦχον βάλουσα ὡς ἐν μονοτονίᾳ ἐπικλήσει, καὶ ἐνῶ τὸ τρίγωνον παταγεῖ ἀσκόπως, τὸ ἄρρυθμον καὶ ἀκόφωνον βιολίον ὑπερβάλλει πάντα κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατορθώνει νὰ διακρίνεται καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ταρχῆς καὶ συγχύσεως τοῦ ἐστιατορίου καὶ γοεῖ ὀξύ, θέλον νὰ ἀκουσθῆ, ἐπιβλητικόν, πείσμον... .

~

Ἡ **Τραβιάτα** ἔπαυσε πρὸ μικροῦ θρηνοῦσα καὶ τὴν διεδέχθη τι ἐκ τοῦ **Τροβατόρε** καὶ τοῦτο τι ἐκ τοῦ **Χοροῦ Μετημφισμῆτων**... Ἄλλὰ τὸ

ἀκρόαμα ἀπομένει τὸ αὐτὸ καὶ ἀμετάβλητον. Ἀσκοπῶς παταγεῖ τὸ τρίγωνον καὶ ἡ ἀρπα μὴ μάλις πάλ्लεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἤχου ὡς ἐν μονοτόνῳ ἐπικλήσει καὶ ὁ πλάγιαιλος μὴ μάλις ἀκούεται ὡς ἐκπνεῶν στόνος. Ἡ κόρη καταφέρει ἀμελῶς τὸ πλῆκτρον τῆς καὶ ἡ μήτηρ μὴ μάλις κινεῖ, ὡς βαρυνομένη νὰ ζῆ, τοὺς δακτύλους καὶ ὁ νέος φυσᾷ ὡς νὰ τῷ ἔλειψεν ἡ πνοή. Ἄλλ' ὁ γέρον παίζει μετὰ προσοχῆς, ἀφιερωμένος εἰς τὸ ὄργανόν του, ἐν πεποιθήσει, ἐν εὐσυνειδησίᾳ. Ἀδιαφορῶν πρὸς τὸν ἀλλαλαγμὸν ὅστις πληροῖ τὴν αἴθουσαν, νομίζεις σχεδὸν βλέπων τὴν ἐνδελεχῆ σπουδὴν καὶ φροντίδα μεθ' ἧς ἀνακρούει τὸ βιολίον του, ὅτι θέλει ν' ἀρέσῃ εἰς τοὺς ἀκροατάς του... Αὐτοί, οὔτε ἐσκοτίσθησαν βέβηχα νὰ σκεφθῶσι νὰ τὸν ἀκούσωσιν, οὔτε ἐνδιαφέρονται ἂν ὑπάρχῃ ἐκεῖ. Αἱ κρρυγαὶ διασταυροῦνται, σχίζουσαι τὴν θολὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ ἐστιατορίου, θυελλώδεις. Ἡ πολιτικὴ συζήτησις ἔχει φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς. Αἱ ρίνας μὴ κύνονται πλησιάζουσαι πρὸς ἀλλήλας ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς συνδιαλέξεως, καὶ ἐξογκόνει τοὺς λάρυγγας τὸ πάθος ἀσθμαίνοντος ἐκ τῆς βιαιότητος τῆς ὁμιλίας καὶ ἐκ τῆς πνιγηρότητος τοῦ ἀέρος, καὶ κοκκινίζουν αἱ μορφῆ ἀεθιζόμεναι. Βραχνή φωνὴ ὠρύεται αὐθαδῶς ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἐσχάτης τραπέζης:

— Μωρὲ εἶνε προδότης σοῦ λέω!...

Καὶ πυγμαὶ δουποῦσιν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς συμπληροῦσαι τὰ ἐπιχειρήματα καὶ σπονδαὶ οἴνου ἢ ὕδατος ῥοφῶνται ἐν κοχλασμοῖς ἵνα δροσίωσι τὰ ἐκ μακρᾶς ἀποστροφῆς θερμανθέντα ἐν τῇ ἐξάψει τῆς ἐριδος στήθη καὶ βραχιόνες πάλλονται ἐναέριοι ὡς διὰ νὰ ἔλθουν εἰς ἐπικουρίαν τῶν ἰσχυρισμῶν. Ποῖος νὰ προσέξῃ εἰς τῆς *Τραδιάτας* τοὺς ὀλολυγμοὺς ἢ τοῦ *Τροβατόρε* τὰ μινυρίσματα! Τινὲς διακοπτόμενοι ἐν τῷ μίση τῆς συζητήσεως ὑπ' ὀξυτέρου τινὸς τόνου τοῦ βιολίου στρέφουν πολλακίς τὴν κεφαλὴν ἐν ὀργῇ, σχεδὸν ἀπειλητικῶς, πρὸς τὴν θύραν. Ἄλλ' ὅσον ἐκείνοι λυσσῶσιν ὡς νὰ τὸ κάμνουν ἐπίτηδες διὰ νὰ σκεπάσουν τὴν φωνὴν του, τόσον καὶ αὐτὸ ἐπιμένει νὰ γείνη ἀκουστόν. Ὑπὸ τοὺς δακτύλους τοῦ γέροντος ἐξ ὑπαμοιβῆς στένει, ὀλολύζει, κρρυγάζει. Καὶ ἐφ' ὅσον παρέρχεται ἡ ὥρα καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ παίζουν βραδύτερον καὶ ἀμελέστερον καὶ νωθρότερον, ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸς ἐντείνει τὰς δυνάμεις του.

::

Ἄναμφιβόλως θὰ εἶνε ὁ μόνος ὅστις δὲν θὰ ἔχη κλέψῃ τὸν ἄρτον ὃν θὰ ἐπαίτησῃ μετ' ὀλίγον! Οἱ ἄλλοι ἔπαυσαν ἀπὸ μικροῦ καὶ αὐτός, ἀκούραστος, ἀντὶ νὰ καθήσῃ, ἀρχίζει μονωδίαν τινά. Αἱ χεῖρές του τρέμουν ὑπέροπτε, τὰ γόνατά του λυγίζονται, ὅλον του τὸ σῶμα φρίσ-

σει, ἐκ τοῦ καμάτου βεβαίως, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐξοκολουθεῖ. Ἄλλοτε ὑψώνει τὸ ὄργανόν του μέχρι τῶν χειλέων του ὡς διὰ νὰ τὸ φιλήσῃ, ἄλλοτε τὸ ἀπομακρύνει ὀλίγον ὡς διὰ νὰ τὸ θεωρήσῃ καλλίτερον, ἄλλοτε τὸ θάλπει ὡς παιδίον. Τὸ μέλος εἶνε μακρὸν καὶ βαρὺ καὶ κουραστικὸν καὶ ἀτελειώτον. Καὶ τὸ οἰκτρον βιολίον τὸ παραμορφώνει ἐπὶ πλεόν καὶ το καθιστᾷ ἀνιαιώτερον καὶ βάλλει παράφρονος κρωγμοὺς καὶ ἀναδίδει παραδόξους ἤχους καὶ βοῖζει. Ἄλλ' οὔτε εἰς αὐτὰ φαίνεται πολὺ προσέχων ὁ κύριός του. Σύρει καὶ πάλιν σύρει καὶ αἰωνίως σύρει τὸ τόξον του ἐπὶ τῶν χορδῶν μεθ' ὀρμῆς καὶ τότε νομίζεις ὅτι ἀκούεις βρέφους κλαυθμηρισμοὺς καὶ ἔπειτα κριγμοὺς κοπτομένης ὑέλου καὶ ὕστερον δερομένου κυνὸς ὑλακὰς καὶ κατόπιν ρόγγους πνιγομένου. Ἰδρῶς περιρρέει τὸ μέτωπον αὐτοῦ καὶ συνταράσσεται πάντοτε ἐν κωμικαῖς ἀναπάλλεσι καὶ μορφάζει, ἀλλ' ἐπιμένει, ἐπιμένει. Καὶ βλέπων αὐτὸν οὕτως, ὄρθιον παρὰ τὴν θύραν, ὑψηλόν, κάτισχνον, μετὰ κύματα τῆς λευκῆς γενειάδος του σχεδὸν προσψάουσα τὰς χορδὰς, ἔχοντα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θαμβῶν ραμφῶν τοῦ ἀεριοφῶτος κατὰ τι τὸ φασματώδες, δὲν ἠξέυρεις πῶς νὰ ἐξηγήσῃς τὴν περιέργον αὐτὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ἐπιμονήν, καὶ ἀόριστος παράδοξος σκέψις, ἣν δὲν δύνασαι νὰ συγκατήσῃς ἀλλὰ δι' ἣν σπεύδεις νὰ μειδιάσῃς ἀμέσως καὶ ὁ ἴδιος, διέρχεται ἀκουσίως σου τοῦ πνεύματός σου, ὅτι ὁ ταλαίπωρος αὐτὸς ἀλήτης δὲν εἶχεν ἴσως γεννηθῆ διὰ νὰ εἶνε ἀπλοῦς ὀργανοπαίκτης τῶν ξενοδοχείων καὶ εἶχεν ἴσως — ἴσως! — καὶ αὐτὸς κάτι τι εἰς τὴν κεφαλὴν του, κάτι τι εἰς τὴν καρδίαν του! . . .

::

Ἄλλὰ, τέλος, ἐβαρύνθη φαίνεται ἡ ἐκουράσθη καὶ αὐτὸς παίζει. Ὁ ἀδιάφορος θόρυθος τοῦ ἐστιατορίου ἐξοκολουθεῖ πάντοτε ὁ ἴδιος. Ἡ κίνησις καὶ ἡ ὄψις τῆς αἰθούσης εἶνε πάντοτε ἡ αὐτή, ἄλλων ἐγειρομένων καὶ ἀπερχομένων, ἄλλων εἰσελαυνόντων, τῶν ὑπηρετῶν σπυδόντων, τοῦ διευθυντοῦ ἐπιβλέποντος ἄνωθεν, ἀπαθοῦς καὶ προσεκτικοῦ, τὴν ὄλην σκηνὴν καὶ τῶν συζητητῶν ἐκλαρυγγιζομένων. Ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἐσχάτης τραπέζης ἡ βραχνή φωνὴ ὠρύεται ὑπέροπτε μανιωδῶς:

— Θὰ τὸν κρεμάσομε τὸν ἄτιμο!...

Καὶ ὁ γέρον ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ ἐπὶ καθίσματος τὸ ὄργανόν του καὶ λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας διακάριον ὅπερ εἶχεν ἤδη προαποθέσῃ ἐξ ἀρχῆς. Ἄρχεται δὲ περιερχόμενος τὰ τραπέζια. Οἱ πελάται θέτουν τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά των ὡς νὰ προησθάνοντο ὅτι ἐκεῖ ἔμελλε νὰ καταλήξῃ ὅλη ἡ ἱστορία καὶ ἀναζητοῦσι μετ' ἀνυπομονησίας ἢ ἀγανακτήσεως πεντάλεπτα. Πολλοὶ τὸν ἐκδιώκουσιν ἀποτόμως. Ἄλλοι τὸν εἰ-

ρwaneύονται βαναύσως. Περιήλθεν ἤδη τὰ τρία τέταρτα σχεδὸν τῶν καθισμάτων. Ὀλίγα τινὰ ἀπομένουν, εἰς ἃ δὲν ἐπλησίασεν ἔτι, πρὸς τὸν μυχόν. Τελευταῖος δὲ, πλησίον τῆς γωνίας, συμμαζευμένος, κάθηται νέος τις, βεβυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ ὡς ξένος πρὸς τὸν περίξ του θόρυβον. Ὑπάλληλος ἴσως τις, ὃν προσφάτως ἐπέπληξεν ἢ ἐτιμώρησε τις οἶδε διατί ὁ προϊστάμενός του, σπουδαστῆς ἐρωτόληπτος πιθανῶς, τελειόφοιτος μελετῶν δι' ἐξετάσεις καὶ ἔχων βεβαρημένην τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς ἐργασίας, ἢ τις ἄλλος εἰς ὃν ἀνηγγέλθη ἀρτίως κακὴ τις εἰδήσις. Καὶ ὅταν ὁ γέρον φθάνει πρὸ αὐτοῦ, εἰσάγει ἀμελῶς τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ θυλακίου του καὶ τῷ ῥίπτει ἀπροσέκτως, χωρὶς νὰ κυττάξῃ, νόμισμά τι... Ἀλλὰ, περιέργως, δὲν εἶνε πλέον πεντάλεπτον... Ὁ πελάτης τὸ ἔρριψε, μόλις ψηλαφήσας αὐτό, προδήλως ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ σχήματος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς σωρείας τῶν χυδαίων κερμάτων, ἐπὶ τοῦ φαιού χρώματος τοῦ δίσκου, λευκὴ ἀποστίλθει ἢ ἐπιφάνεια καὶ φαιδρὰ προβάλλει ἢ ἀργυρὰ ὄψις... μίαις δραχμῆς τοῦ Ὁθωνος! Ὁ γέρον παρατηρεῖ κατ' ἀρχάς, ἀμφιβάλλων, ὡς νὰ μὴ πιστεῦν εἰς ὅ,τι βλέπει καὶ νὰ μὴ ἐνοῶν... Ἀλλὰ, μετὰ μικρὸν, αἰφνιδίως, συμπεραίνων φαίνεται ὅτι εἶνε δείγμα τῆς ἐκτιμήσεως ἴσως τοῦ ἀγνώστου πρὸς αὐτὸν, ἔκφρασις εὐαρεσκείας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ μουσουργίᾳ του, σημεῖον ὑπολήψεως πρὸς τὴν τέχνην του, κατασυγκινημένος προφανῶς, ὑποκλίνει μέχρι τοῦ ἐδάφους τὸ κυρτὸν σῶμά του καὶ δι' ἐντόνου φωνῆς, ἀξιοπρεπῶς :

— Grazie, signore, λέγει, mille grazie!...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ARMENIKAI PAROIMIAI

Λέγε ἴλιγα ν' ἀκοῦς πολλά.

Γνωστικός λόγος βγάνει καὶ τὸ φίδι ἀπ' τὴν τρύπα του.

Ἄσπρο φίδι καὶ μαῦρο φίδι — καὶ τὰ δύο φίδια εἶνε.

Μόν' ὁ φτωχὸς νοιώθει τὸν πόνο τῆς φτώχειας.

Ὅρνια ποῦ πάχυνε δὲν γεννάει πλειά.

Ὁ κόσμος εἶνε σκάλα· ἄλλοι ἀνεβαίνουν κι' ἄλλοι κατεβαίνουν.

Τὸ δέντρο λέει ἔς τὸ πελέκι: «Δὲν θὰ ἴμποροῦσε νὰ μὲ κόψῃς ἂν δὲν ἦταν ἀπὸ μένα κομμένο τὸ στηλιάρι σου.»

ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

(Κοιτῶν κομψότατα ἠὺτρεπισμένος.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ (εἰσερχόμενος)—Ὄψ! (ὑπὸ τὴν ἀμυδρὰν ἀνταύγειαν τῆς ἐστίας βραδέως βαδίζων πλησιάζει καὶ ἀφίνει ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης δέσμην εὐωδιστάτων μερεξέδων, λαμβάνει ἐπειτα τὰ σπέρια καὶ προσπαθεῖ ν' ἀνάψῃ.)

ΠΡΩΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κράκ!

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κρίκ!

ΤΡΙΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κρααάκ!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Ἀνάθεμα τὸ μονοπώλιον!

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (ἀνάπτει)—Ψίτ!

ΤΟ ΚΗΡΟΠΗΓΙΟΝ.—Ἀξιοτήτα ποῦ τὴν ἔχεις!

ΤΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ.—Ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Δέκα!

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Κάμε γρήγορα καὶ θὰ μαρκαθοῦμε. Πότε θὰ μὰς δώσης εἰς ἐκείνην; Ὁ χορὸς ἄρχισε ἀπὸ τὰς ἐννέα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Τὸ ξεῦρω πῶς ἄρχισε ἀπὸ τὰς ἐννέα, μὰ δὲν ἴμποροῦσα νὰ πάγω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν. Διὰ νὰ πάγῃ κανεὶς μασκαρεμένος εἰς ἓνα σαλόνι πρέπει νὰ γείνη ἢ ὦρα δεκάμιση, ἔνδεκα. Τότε θὰ πάγουν καὶ οἱ ἄλλοι. (Κάθηται βαρέως εἰς τὸν καναπέν.)

Ο ΚΑΝΑΠΕΣ.—Ἄϊ!

(Ὁ Κύριος ἐγείρεται καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκδέεται βιαστικά. Τὰ ἐνδύματά του λίπτοναι κάτω.)

Ο ΤΑΠΗΣ.—Τί ἔχει πάλιν σήμερα;

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Αὐτὴ ἡ ἰδέα, νὰ στείλω τὴν γυναικά μου ἀπόψε εἰς τὸν Πειραιᾶ εἰς τῆς μητέρας της μαζί μὲ τὸ μωρὸ, ἦτον λαμπρὰ. Ἐγὼ εἶχα ἐργασίαν, εἶχα τάχα νὰ τελειώσω κάτι λογχειασμοὺς καὶ δὲν ἴμποροῦσα νὰ τὴν συνοδέωσω.

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Λαμπρὰ ἰδέα!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Οἱ ὑπηρέται λείπουν καὶ αὐτοί. Εἶμαι ἐλεύθερος νὰ πάγω νὰ ἰδῶ τὴν ξανθὴν...

ΜΙΑ ΚΑΘΕΚΛΑ (ἐκπληκτος).—Τί λέγει;

Α ΔΛΗ ΚΑΘΕΚΛΑ.—Περίεργη!

Η ΠΡΩΤΗ ΚΑΘΕΚΛΑ.—Φλύαρη!

Η ΚΟΥΝΟΥΠΙΕΡΑ (φωνῇ ἀκραθεῖ).—Σοῦτ!

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Πήγαινε νὰ διασκεδάσης ὀλίγον· φθάνει ἡ καθημερινὴ πληξίς τοῦ σπιτιοῦ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Δύο χρόνιζ' πανδρεμμένος καὶ δὲν ἔκαμα τὸ ἐλάχιστον, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ ἔχω τύψεις συνειδήτος.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ (ἀνηρητημένη εἰς τὸν τοῦχον).—Τί ἔχεις νὰ παραπονεθῆς; Δὲν εἶσαι εὐτυχής;